

Εξετάσεις Κβαντική Φυσική 2

2 Σεπτεμβρίου 2015

Διάρκεια εξέτασης: 3 ώρες

1. Οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λάθος; Απαντήστε δίνοντας και μία όσο το δυνατόν συνοπτικότερη τεκμηρίωση. (10 × 0,3)

(α') Η συνάρτηση $\psi(x) = \frac{1}{\cosh x}$ είναι τετραγωνικά ολοκληρώσιμη.

(β') $\delta(\sinh x) = \delta(x)$.

(γ') Για κάθε τελεστή $\hat{A}$, ισχύει ότι $\hat{A}^\dagger \hat{A} \geq 0$.

(δ') $Tr([\hat{A}, \hat{B}]) = (Tr \hat{A})(Tr \hat{B})$.

(ε') Μια ορθοκανονική βάση σε ένα σύστημα 7 κιούμπιτ αποτελείται από 49 διανύσματα.

(στ') Κάθε σωματίο μάζας m , σπιν s και φορτίου q έχει γυρομαγνητικό λόγο ίσο με sq/m .

(ζ') Υπάρχουν 50 τρόποι με τους οποίους μπορούν να κατανεμηθούν 100 φερμιόνια σε 99 καταστάσεις.

(η') Σε σύστημα δύο ηλεκτρονίων με συνολικό σπιν $s = 1$, η χωρική κυματοσυνάρτηση είναι αντισυμμετρική.

(θ') Σε ένα ουδέτερο άτομο, το ενεργό δυναμικό της προσέγγισης μέσου πεδίου έχει ιδιοτιμές της ενέργειας $E_{n,\ell}$ που ικανοποιούν $E_{4,3} > E_{5,1}$.

(ι') Η απόλυτη τιμή της ενέργειας ανά ηλεκτρόνιο στα άτομα ελαττώνεται με τον ατομικό αριθμό Z .

2. Απαντήστε στα παρακάτω ερωτήματα. (6 × 0,5)

(α') Γράψτε το διάνυσμα Μπλοχ που αντιστοιχεί στην κατάσταση $\hat{\rho} = \frac{1}{6} \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 4 \end{pmatrix}$.

(β') Τρία σωματία έχουν κβαντικούς αριθμούς στροφορμής $j_1 = \frac{1}{2}$, $j_2 = 1$ και $j_3 = \frac{3}{2}$. Ποιες είναι οι δυνατές τιμές της ολικής στροφορμής του συστήματος;

(γ') Σε κιούμπιτ με αρχική κατάσταση $|\psi\rangle = \frac{1}{\sqrt{3}}|0\rangle + i\sqrt{\frac{2}{3}}|1\rangle$ γίνονται διαδοχικές μετρήσεις πρώτα του $\hat{\sigma}_1$ και μετά του $\hat{\sigma}_3$. Ποια η πιθανότητα να δώσουν και οι δύο τιμή +1;

(δ') Γράψτε το μοναδιαίο τελεστή που αντιστοιχεί στην περιστροφή κατά $\frac{\pi}{2}$ γύρω από τον άξονα 3, για $j = 1$.

(ε') Υπολογίστε την ποσότητα $\langle \psi | \hat{\sigma}_1 \otimes \hat{\sigma}_3 | \psi \rangle$, για $|\psi\rangle = \frac{1}{2}|0, 1\rangle + i\frac{\sqrt{3}}{2}|1, 0\rangle$ σε σύστημα δύο κιούμπιτ.

(στ') Βρείτε το βαθμό εκφυλισμού της 5ης ενεργειακής καταστάσης συστήματος 3 μποζονικών αρμονικών ταλαντωτών συχνότητας ω .

3. Ουδέτερο σωματίο με σπιν s και γυρομαγνητικό λόγο γ βρίσκεται εντός μαγνητικού πεδίου $\mathbf{B} = (0, 0, B)$ κάνοντας μετάπτωση Λάρμωρ. Η Χαμιλτονιανή του είναι $\hat{H} = -\gamma \mathbf{B} \cdot \hat{\mathbf{s}}$, όπου $\hat{\mathbf{s}}$ το διάνυσμα του σπιν. Γράψτε τις εξισώσεις εξέλιξης Χάιζενμπεργκ για τις συνιστώσες $\hat{s}_i$. Λύστε τις εξισώσεις εξέλιξης για να υπολογίσετε τη χρονική εξέλιξη των τελεστών $\hat{s}_i$.

4. Οι ιδιοτιμές της ενέργειας ενός σωματιδίου μάζας m και σπιν $s = \frac{1}{2}$ με περιοδικές συνοριακές συνθήκες L σε δύο διαστάσεις είναι

$$E_{n_1, n_2} = \frac{2\pi^2}{mL^2}(n_1^2 + n_2^2).$$

όπου $n_1, n_2 = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$

(α') Δείξτε ότι η πυκνότητα καταστάσεων στο όριο υψηλών ενεργειών είναι $g(\epsilon) = mL^2/\pi$. (0,4)

(β') Δείξτε ότι η ενέργεια Φέρμι για σύστημα N τέτοιων σωματιδίων ισούται με $\epsilon_F = \frac{\pi N}{mL^2}$. (0,3)

(γ') Υπολογίστε την ενέργεια της θεμελιώδους κατάστασης για το σύστημα των N σωματιδίων. (0,3)

5. Ηλεκτρόνιο βρίσκεται σε κατάσταση με κβαντικούς αριθμούς στροφορμής $l = 4$, $m_l = -4$, $m_s = \frac{1}{2}$. Ποια είναι η πιθανότητα η μέτρηση της ολικής στροφορμής του να αντιστοιχεί σε $j = \frac{7}{2}$; (1)

6. Θεωρήστε τη Χαμιλτονιανή ενός αναρμονικού ταλαντωτή $\hat{H} = \frac{1}{2m}\hat{p}^2 + \lambda\hat{x}^4$. Χρησιμοποιήστε μία Γκαουσιανή δοκιμαστική συνάρτηση $\psi_b(x) = (\pi b^2)^{-1/4} e^{-\frac{x^2}{2b^2}}$, και εκτιμήστε βάσει της θεωρίας των μεταβολών την ενέργεια της θεμελιώδους κατάστασης ως $E_0 = \frac{3}{8} \left(\frac{3\lambda}{2m^2}\right)^{1/3}$. (1)